

Lay-out analyse

1. Aanleiding
2. Omschrijving kernopdracht
 - a. Deelnemers
 - b. Definities
 - c. Mogelijke opties afstandsonderwijs
 - d. Afbakening (denk bijv. aan 5 onder b)
3. Optie 1: afstandsonderwijs als preventiemiddel
 - a. Huidig juridisch kader

Vraag:

- a. Wat is op dit moment wettelijk mogelijk om afstandsonderwijs als *preventiemiddel* in te zetten binnen het po en vo?

Afstandsonderwijs binnen het primair onderwijs

- Alleen onderwijs dat op school in aanwezigheid van de bevoegde leerkracht wordt verzorgd, telt in het primair onderwijs (inclusief het (voortgezet) speciaal onderwijs) als onderwijstijd.
- Als er afstandsonderwijs wordt gegeven, kan dat niet gerekend worden als onderdeel van de onderwijstijd.

Afstandsonderwijs binnen het voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs is het op grond van de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van onderwijstijd wel mogelijk om onder bepaalde voorwaarden en kwaliteitscriteria (zoals hieronder beschreven) een deel van de onderwijstijd door afstandsonderwijs aan te bieden.
- De afgelopen maanden is hier veel ervaring mee opgedaan, zodat nu meer bekend is over en ervaring is met wat daarbij wel én niet werkt. Dit kan voor scholen aanleiding zijn om ook in het volgende schooljaar afstandsonderwijs in te zetten, naast en in aanvulling op het fysiek op school verzorgde onderwijs.
- Nadrukkelijk kan slechts een (beperkt) deel van de onderwijstijd per vak via afstandsonderwijs worden verzorgd, naast het reguliere, op school verzorgde onderwijs in dat vak. Daarbij is de wet- en regelgeving die voor het onderwijs op school geldt onverkort van toepassing op afstandsonderwijs. Afstandsonderwijs moet op grond daarvan, om als onderwijstijd in de zin van de wet te worden gezien, voldoen aan de volgende criteria:
 1. Het afstandsonderwijs wordt gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van (het bevoegd gezag van) de school waar de leerling staat ingeschreven (het staat op het rooster);
 2. Het afstandsonderwijs wordt uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een voor het desbetreffende vak bevoegde docent van de eigen school, die tijdens het afstandsonderwijs kan interveniëren in het leerproces van de leerling en kan toezien op het niet-verzuimen van het (afstands-)onderwijs (het is geen veredelde zelfstudie);
 3. De medezeggenschapsraad moet ermee hebben ingestemd dat een deel van de onderwijstijd met afstandsonderwijs wordt ingevuld. Het bevoegd gezag moet inzichtelijk kunnen maken en kunnen verantwoorden voor welke leerlingen en welk deel van het onderwijsprogramma (mede) via afstandsonderwijs wordt verzorgd.
- Als afstandsonderwijs aan deze criteria voldoet, telt het in beginsel op dezelfde manier mee voor het bepalen of er is voldaan aan de wettelijke urennormen als bij een reguliere les op school. Een les van 50 minuten via afstandsonderwijs telt met andere woorden evenveel mee als een les van 50 minuten op school. Gezien de aard van afstandsonderwijs en de daarmee samenhangende (veelal wat kortere) aandachtspanne van leerlingen is het overigens wel denkbaar dat zo'n les anders wordt ingevuld (met enkele korte pauzes bijvoorbeeld) dan een gewone les in de klas, maar toch als een volledige les op het rooster staat.
- De eventuele keuze voor afstandsonderwijs (of juist niet) is nadrukkelijk de eigen professionele keuze van de school (leraren in samenspraak met de schoolleiding). Afstandsonderwijs kan dan ook niet door individuele ouders worden afgedwongen als het onderwijsprogramma 'gewoon' op de fysieke schoollocatie wordt verzorgd.
- Indien wordt gekozen voor afstandsonderwijs als aanvulling op fysiek onderwijs is het zaak is dat schoolleiders en bestuurders in de gaten houden hoe de werkdruk van leraren zich hierbij ontwikkelt. Het is wenselijk om hier op schoolniveau afspraken over te maken.

- Wanneer een leerling of leraar in het voortgezet onderwijs op medische indicatie vanwege risico op coronabesmetting niet fysiek naar school kan komen, en de school biedt als alternatief een afstandsonderwijsprogramma, moet de leerling dat programma daadwerkelijk volgen om aan de leerplicht te voldoen. In dit geval wordt de verplichting tot 'geregeld schoolbezoek' uit de Leerplichtwet 1969 geïnterpreteerd als een verplichting tot 'geregeld programmabezoek'.
- b. Op welke manier wordt het huidige afstandsonderwijs bekostigd? Hangt dit samen met onderwijstijd (po en vo)?

Bekostiging

- Er is geen specifieke bekostiging voor het organiseren van afstandsonderwijs.
 - In algemene verstrekt het Rijk basisbekostiging aan schoolbesturen en ondersteuningsbekostiging aan samenwerkingsverbanden. Scholen en swv-en kunnen het ontvangen budget naar eigen inzicht inzetten, ook voor afstandsonderwijs. Dit zou bijvoorbeeld kunnen volgen uit o.a. artikel 8, tiende lid van de WPO.
 - Afhankelijk van het doel van het afstandsonderwijs ligt bekostiging vanuit de school of het samenwerkingsverband meer voor de hand. Als het doel ondersteuning/preventie is, dan ligt een rol voor het samenwerkingsverband meer voor de hand.
 - In sommige gevallen heeft een leerling geen device voor het volgen van afstandsonderwijs en ook de middelen niet om dit aan te schaffen. In sommige gevallen kan de gemeente daarin een rol spelen middels bijzondere bijstand. Wanneer dit niet mogelijk is, kan de school en/of het swv een device verstrekken. Een school kan een vrijwillige ouderbijdrage vragen hiervoor, maar ouders mogen zonder consequenties afzien van het betalen daarvan.
 - Schoolbesturen kunnen deelnemen aan SIVON, waarmee zij toegang krijgen tot expertise op het gebied van ICT en eenvoudiger/goedkoper ICT-middelen en -diensten kunnen inkopen. Via de site <https://www.lesopafstand.nl/> kan meer informatie hierover en over afstandsonderwijs gevonden worden.
- c. Op welke manier vindt toezicht plaats op afstandsonderwijs dat momenteel wordt verzorgd?

Afstandsonderwijs binnen het primair onderwijs

In verband met de verplichting zorg te dragen voor een ononderbroken ontwikkelingsproces (artikel 2, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs en equivalenten WPO en WEC) moet het bevoegd gezag een alternatief bieden (zoals afstandsonderwijs) als het niet mogelijk en toegestaan is om onderwijs fysiek op school te verzorgen. Die eisen die gesteld worden aan het afstandsonderwijs in deze uitzonderlijke situatie zijn voor het po en (v)so zijn overeenkomstig de eisen die in het vo worden gesteld aan afstandsonderwijs:

- Het afstandsonderwijs wordt gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van (het bevoegd gezag van) de school waar de leerling staat ingeschreven (het staat op het rooster);
- Het afstandsonderwijs wordt uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een bevoegde leerkracht van de eigen school, die tijdens het afstandsonderwijs kan interveniëren in het leerproces van de leerling en kan toezien op het niet-verzuimen van het (afstands-)onderwijs.
- Het onderwijs(aanbod) gelden de eisen die in het algemeen aan het aanbod worden gesteld. Op hoofdlijnen: het is op de kerndoelen gebaseerd. Voor het vso- uitstroomprofiel vervolgonderwijs is het aanbod dekkend voor de examenprogramma's. Het is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het aanbod bereidt de leerlingen voor op de vervolgbestemming. De school heeft een aanbod voor taal en rekenen dat is afgestemd op de referentieniveaus en dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren verbreden of verdiepen het aanbod afhankelijk van de behoeften van de leerling. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. De leraren verdelen de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen en geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. Zie verder de standaard OP1 in de verschillende onderzoekskaders voor po en (v)so.
- De school verzamelt met behulp van een leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS) systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen en de voortgang in de ontwikkeling. Zie verder de standaard OP2 van de onderzoekskaders van de inspectie.

Afstandsonderwijs binnen het voortgezet onderwijs

Schooljaar 2020/2021

- Ook in het komende schooljaar 2020-2021 zal onderwijstijd onderdeel uitmaken van het toezicht door de inspectie. Daarbij zal nadrukkelijk rekening worden gehouden met het feit dat leerlingen in verschillende mate leerachterstanden hebben opgelopen door de schoolsluiting vanwege de coronamaatregelen. Daarvoor kan het nodig zijn dat voor de ene leerling of groep leerlingen meer onderwijstijd wordt geprogrammeerd dan volgt uit de wettelijke urennormen, terwijl voor de andere leerling of groep leerlingen juist minder uren kunnen worden geprogrammeerd dan die norm. Dergelijk maatwerk voor wat betreft onderwijstijd is op grond van de wet- en regelgeving mogelijk en is dan ook het uitgangspunt in het toezicht op onderwijstijd in het voortgezet onderwijs.
- Mede gezien de socialiserende functie van het funderend onderwijs is het uitgangspunt dat scholen optimaal gebruik maken van de ruimte die er is om onderwijs *op school* te realiseren, gegeven de op dat moment geldende restricties en aanwijzingen van het RIVM.
- Dat betekent dat elke leerling alle dagen waarop onderwijs verzorgd moet worden in beginsel al het voor hem of haar georganiseerde en verplichte onderwijs daadwerkelijk op school moet *kunnen* volgen. Op grond van artikel 6g1 van de Wet op het voortgezet onderwijs zijn dit in het voortgezet onderwijs ten minste 189 schooldagen per schooljaar.
- De school, oftewel de leraren in samenspraak met de schoolleiding, bepaalt binnen de wettelijke kaders ten aanzien van het curriculum, welk onderwijs (dus ook: hoeveel uur) voor welke leerling verplicht is. Dat is het programma dat een leerling moet volgen om aan de leerplicht te voldoen.
- De wettelijke normen voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs zien op de omvang van het *programma*: vmbo 3700 uur, havo 4700 uur en vwo 5700 uur. In principe moeten leerlingen een programma *kunnen* volgen dat zoveel uur omvat als voor dat programma staat.
- Het programma dat een leerling daadwerkelijk volgt, moet voor die leerling van voldoende omvang zijn om zich de lesstof goed eigen te maken. Dat kan per leerling verschillen. Als het hiervoor nodig is dat een leerling de in 2020 gemiste onderwijstijd later in zijn of haar schoolloopbaan inhaalt, is dat mogelijk. Als dit niet nodig is, behoeven gemiste uren niet te worden ingehaald.
- Het is heel goed denkbaar dat juist in schooljaar 2020/2021 zal blijken dat verschillende (groepen) leerlingen een verschillend aantal (les-)uren nodig zullen hebben. Leerlingen die veel achterstanden hebben opgelopen kunnen meer of intensievere op school verzorgde onderwijstijd nodig hebben dan leerlingen die er in geslaagd zijn min of meer 'op niveau' te blijven. Er is daarom (wettelijke) ruimte om het programma zo in te richten dat er voor verschillende (groepen) leerlingen maatwerk wat betreft onderwijstijd (zowel aantal uren als de invulling daarvan) mogelijk is: meer onderwijstijd als dan moet, minder onderwijstijd (of minder onderwijstijd op school) als dat kan. Gedurende de eerste periode van het nieuwe schooljaar zou bijvoorbeeld één van de drie lessen die voor een vak op het rooster staan voor slechts een deel van de leerlingen (leerlingen met veel achterstanden in het vak) verplicht kunnen zijn, zodat de les in een kleinere groep intensiever gegeven kan worden.
- Het bevoegd gezag moet duidelijk kunnen maken op basis van welke gronden zij deze keuzes maakt en hoe zij borgt dat leerlingen voldoende onderwijstijd krijgen.
- De inspectie verwacht dat het bevoegd gezag zich steeds kan verantwoorden over de *invulling* van de geprogrammeerde onderwijstijd op scholen. Aan leerlingen en ouders, de medezeggenschapsraad en de inspectie moet het bevoegd gezag desgevraagd steeds kunnen uitleggen dat zij met de gemaakte keuzes zoveel mogelijk in het belang van hun leerlingen (en leraren) heeft gehandeld.
- Het bevoegd gezag moet dus ook kunnen verantwoorden hoe de onderwijstijd wordt ingevuld als leerlingen (collectief of individueel) tijdelijk niet naar school kunnen of bepaalde lessen niet op school kunnen of behoeven te volgen.
- De inspectie kijkt bij een onderzoek naar onderwijstijd in kwantitatieve zin naar onderstaande vragen:
 - Krijgen leerlingen voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om zich de lesstof eigen te maken?
 - Zijn de geprogrammeerde vakken evenredig verdeeld in tijd?
 - Wordt de geplande onderwijstijd effectief benut?

b. Uitleg optie en de gevolgen voor het huidige juridische kader
Voor de kinderen die wel ingeschreven staan op een school, maar dreigen uit te vallen kan afstandsonderwijs worden ingezet als een preventiemiddel vanuit de school van inschrijving.

- c. Benodigde randvoorwaarden die hiermee samenhangen (wet- en regelgeving, bekostiging, toezicht)
- d. Wat zijn de gevolgen van deze optie voor:

Input vanuit ouders voor alle opties:

- Goede afstemming tussen ouders, leerling en school is essentieel. Vastleggen en monitoren van de afspraken hoort daarbij.
- Kijk naar flexibele inzet die past bij de leerling. Denk daarbij ook aan onderwijs vanuit een instelling of zorglocatie
- Aandacht voor het sociale contact is voor alle opties van belang
- Zorg voor een dagstructuur die past bij de leerling

Specifiek voor optie 1:

- Aandachtspunt is het 'erbij horen': nu andere leerlingen weer naar school gaan, en thuiszitters niet, vraagt dat om extra aandacht voor het sociale aspect.
- Leerlingen moeten geen buitenbeentje zijn omdat ze (tijdelijk) afstandsonderwijs volgen. Zaken die hierbij kunnen helpen zijn de juiste apparatuur, en het zo normaal mogelijk integreren van het afstandsonderwijs.

- i. Kind
- ii. Ouder
- iii. Leerkracht/school/samenwerkingsverband
- iv. Gemeente

e. Voor- en nadelen *Later stadium*

- 4. Optie 2: afstandsonderwijs als curatief middel
 - a. Huidig juridisch kader OCW

Vraag:

- a. Wat is op dit moment wettelijk mogelijk om afstandsonderwijs als *curatief middel* in te zetten binnen het po en vo voor thuiszitters (absoluut verzuim en langdurig relatief verzuim)?

Afstandsonderwijs binnen het primair onderwijs

- Alleen onderwijs dat op school in aanwezigheid van de bevoegde leerkracht wordt verzorgd, telt in het primair onderwijs (inclusief het (voortgezet) speciaal onderwijs) als onderwijstijd.
- Als er afstandsonderwijs wordt gegeven, kan dat niet gerekend worden als onderdeel van de onderwijstijd.

Afstandsonderwijs binnen het voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs is het op grond van de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van onderwijstijd wel mogelijk om onder bepaalde voorwaarden en kwaliteitscriteria (zoals hieronder beschreven) een deel van de onderwijstijd door afstandsonderwijs aan te bieden.
- De afgelopen maanden is hier veel ervaring mee opgedaan, zodat nu meer bekend is over en ervaring is met wat daarbij wel én niet werkt. Dit kan voor scholen aanleiding zijn om ook in het volgende schooljaar afstandsonderwijs in te zetten, naast en in aanvulling op het fysiek op school verzorgde onderwijs.
- Nadrukkelijk kan slechts een (beperkt) deel van de onderwijstijd per vak via afstandsonderwijs worden verzorgd, naast het reguliere, op school verzorgde onderwijs in dat vak. Daarbij is de wet- en regelgeving die voor het onderwijs op school geldt onverkort van toepassing op afstandsonderwijs. Afstandsonderwijs moet op grond daarvan, om als onderwijstijd in de zin van de wet te worden gezien, voldoen aan de volgende criteria:

1. Het afstandsonderwijs wordt gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van (het bevoegd gezag van) de school waar de leerling staat ingeschreven (het staat op het rooster);
2. Het afstandsonderwijs wordt uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een voor het desbetreffende vak bevoegde docent van de eigen school, die tijdens het afstandsonderwijs kan interveniëren in het leerproces van de leerling en kan toezien op het niet-verzuimen van het (afstands-)onderwijs (het is geen veredelde zelfstudie);
3. De medezeggenschapsraad moet ermee hebben ingestemd dat een deel van de onderwijstijd met afstandsonderwijs wordt ingevuld. Het bevoegd gezag moet inzichtelijk kunnen maken en kunnen verantwoorden voor welke leerlingen en welk deel van het onderwijsprogramma (mede) via afstandsonderwijs wordt verzorgd.
 - Als afstandsonderwijs aan deze criteria voldoet, telt het in beginsel op dezelfde manier mee voor het bepalen of er is voldaan aan de wettelijke urennormen als bij een reguliere les op school. Een les van 50 minuten via afstandsonderwijs telt met andere woorden evenveel mee als een les van 50 minuten op school. Gezien de aard van afstandsonderwijs en de daarmee samenhangende (veelal wat kortere) aandachtspanne van leerlingen is het overigens wel denkbaar dat zo'n les anders wordt ingevuld (met enkele korte pauzes bijvoorbeeld) dan een gewone les in de klas, maar toch als een volledige les op het rooster staat.
 - De eventuele keuze voor afstandsonderwijs (of juist niet) is nadrukkelijk de eigen professionele keuze van de school (leraren in samenspraak met de schoolleiding). Afstandsonderwijs kan dan ook niet door individuele ouders worden afgedwongen als het onderwijsprogramma 'gewoon' op de fysieke schoollocatie wordt verzorgd.
 - Indien wordt gekozen voor afstandsonderwijs als aanvulling op fysiek onderwijs is het zaak is dat schoolleiders en bestuurders in de gaten houden hoe de werkdruk van leraren zich hierbij ontwikkelt. Het is wenselijk om hier op schoolniveau afspraken over te maken.
 - Wanneer een leerling of leraar in het voortgezet onderwijs op medische indicatie vanwege risico op coronabesmetting niet fysiek naar school kan komen, en de school biedt als alternatief een afstandsonderwijsprogramma, moet de leerling dat programma daadwerkelijk volgen om aan de leerplicht te voldoen. In dit geval wordt de verplichting tot 'geregeld schoolbezoek' uit de Leerplichtwet 1969 geïnterpreteerd als een verplichting tot 'geregeld programmabezoek'.

b. Op welke manier wordt dit huidige afstandsonderwijs bekostigd aan thuiszitters (absoluut verzuim en langdurig relatief verzuim)? Hangt dit samen met onderwijstijd (po en vo)?

Bekostiging

- Er is geen specifieke bekostiging voor het organiseren van afstandsonderwijs.
- In algemene verstrekt het Rijk basisbekostiging aan **schoolbesturen** en ondersteuningsbekostiging aan **samenwerkingsverbanden**. Scholen en swv-en kunnen het ontvangen budget naar eigen inzicht inzetten, ook voor afstandsonderwijs. Dit zou bijvoorbeeld kunnen volgen uit o.a. artikel 8, tiende lid van de WPO.
- Afhankelijk van het doel van het afstandsonderwijs ligt bekostiging vanuit de school of het samenwerkingsverband meer voor de hand. Als het doel ondersteuning/preventie is, dan ligt een rol voor het samenwerkingsverband meer voor de hand.
- In sommige gevallen heeft een leerling geen device voor het volgen van afstandsonderwijs en ook de middelen niet om dit aan te schaffen. In sommige gevallen kan de gemeente daarin een rol spelen middels bijzondere bijstand. Wanneer dit niet mogelijk is, kan de school en/of het swv een device verstrekken. Een school kan een vrijwillige ouderbijdrage vragen hiervoor, maar ouders mogen zonder consequenties afzien van het betalen daarvan.
- Schoolbesturen kunnen deelnemen aan SIVON, waarmee zij toegang krijgen tot expertise op het gebied van ICT en eenvoudiger/goedkoper ICT-middelen en -diensten kunnen inkopen. Via de site <https://www.lesopafstand.nl/> kan meer informatie hierover en over afstandsonderwijs gevonden worden.

c. Op welke manier vindt toezicht plaats bij het geven van afstandsonderwijs aan thuiszitters (absoluut verzuim en langdurig relatief verzuim)? _____

Afstandsonderwijs voor thuiszitters

Op het onderwijs (als daar al sprake van is) aan thuiszitters waarbij sprake is van absoluut verzuim heeft de inspectie geen toezicht omdat zij niet zijn ingeschreven bij een school en de inspectie alleen toezicht kan houden op scholen.

Voor het afstandsonderwijs aan leerlingen die relatief verzuimen:

- In geval van geoorloofd relatief verzuim: Voor deze leerlingen dient de school een onderwijsprogramma op afstand aan te bieden. Het inzetten van ondersteuning en het bijhouden van een dossier dat inzicht geeft in de problematiek, de begeleiding en de voortgang is hierbij vereist. In het leerlingvolgsysteem moet de school bijhouden wat de reden van afwezigheid op school is en hoe lang die duurt.
- In geval van ongeoorloofd relatief verzuim: Scholen zijn wettelijk verplicht om ongeoorloofd verzuim te melden bij DUO. Het is wel belangrijk dat de school dan een gesprek aangaat met de ouders om hen ertoe te bewegen de leerling weer naar school te laten komen. De leerplichtambtenaar kan hierbij helpen.

b. Uitleg optie en de gevolgen voor het huidige juridische kader

Voor huidige thuiszitters kan afstandsonderwijs ingezet worden als middel om in contact te geraken met de school en weer terug te geleiden. Dit geldt voor de volgende groepen:

- o Niet ingeschreven staan bij school (absoluut verzuim)
 - o Ingeschreven staan bij school (langdurig relatief verzuim)
 - o Niet in beeld (nergens ingeschreven)
- c. Benodigde randvoorwaarden die hiermee samenhangen (wet- en regelgeving, bekostiging, toezicht)
- d. Wat zijn de gevolgen van deze optie voor:
- Belangrijk aspect hierbij is de taakverdeling. Opvallend in de peiling is dat thuiszitters die tijdens Corona afstandsonderwijs aangeboden kregen, dit bijna allemaal via school kregen. Leerlingen die het niet kregen waren vaak niet (voldoende) in beeld bij scholen.
 - Vraag hierbij is wat er door school, wat er door SWV en wat er landelijk aangeboden kan worden. Waarschijnlijk is een combinatie van alle drie de niveaus noodzakelijk.
- i. Kind
 - ii. Ouder
 - iii. Leerkracht/school/samenwerkingsverband
 - iv. Gemeente
- e. Voor- en nadelen *Later stadium*

5. Optie 3: afstandsonderwijs als onderdeel onderwijsprogramma

a. Huidig juridisch kader OCW

Vraag:

- a. Wat is op dit moment wettelijk mogelijk om afstandsonderwijs als *structureel onderdeel van het onderwijsprogramma* in te zetten binnen het po en vo?

Afstandsonderwijs binnen het primair onderwijs

- Alleen onderwijs dat op school in aanwezigheid van de bevoegde leerkracht wordt verzorgd, telt in het primair onderwijs (inclusief het (voortgezet) speciaal onderwijs) als onderwijstijd.
- Als er afstandsonderwijs wordt gegeven, kan dat niet gerekend worden als onderdeel van de onderwijstijd.

Afstandsonderwijs binnen het voortgezet onderwijs

- In het voortgezet onderwijs is het op grond van de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van onderwijstijd wel mogelijk om onder bepaalde voorwaarden en kwaliteitscriteria (zoals hieronder beschreven) een deel van de onderwijstijd door afstandsonderwijs aan te bieden.
- De afgelopen maanden is hier veel ervaring mee opgedaan, zodat nu meer bekend is over en ervaring is met wat daarbij wel én niet werkt. Dit kan voor scholen aanleiding zijn om ook in het volgende schooljaar afstandsonderwijs in te zetten, naast en in aanvulling op het fysiek op school verzorgde onderwijs.
- Nadrukkelijk kan slechts een (beperkt) deel van de onderwijstijd per vak via afstandsonderwijs worden verzorgd, naast het reguliere, op school verzorgde onderwijs in

dat vak. Daarbij is de wet- en regelgeving die voor het onderwijs op school geldt onverkort van toepassing op afstandsonderwijs. Afstandsonderwijs moet op grond daarvan, om als onderwijstijd in de zin van de wet te worden gezien, voldoen aan de volgende criteria:

1. Het afstandsonderwijs wordt gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van (het bevoegd gezag van) de school waar de leerling staat ingeschreven (het staat op het rooster);
 2. Het afstandsonderwijs wordt uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een voor het desbetreffende vak bevoegde docent van de eigen school, die tijdens het afstandsonderwijs kan interveniëren in het leerproces van de leerling en kan toezien op het niet-verzuimen van het (afstands-)onderwijs (het is geen veredelde zelfstudie);
 3. De medezeggenschapsraad moet ermee hebben ingestemd dat een deel van de onderwijstijd met afstandsonderwijs wordt ingevuld. Het bevoegd gezag moet inzichtelijk kunnen maken en kunnen verantwoorden voor welke leerlingen en welk deel van het onderwijsprogramma (mede) via afstandsonderwijs wordt verzorgd.
- Als afstandsonderwijs aan deze criteria voldoet, telt het in beginsel op dezelfde manier mee voor het bepalen of er is voldaan aan de wettelijke urennormen als bij een reguliere les op school. Een les van 50 minuten via afstandsonderwijs telt met andere woorden evenveel mee als een les van 50 minuten op school. Gezien de aard van afstandsonderwijs en de daarmee samenhangende (veelal wat kortere) aandachtspanne van leerlingen is het overigens wel denkbaar dat zo'n les anders wordt ingevuld (met enkele korte pauzes bijvoorbeeld) dan een gewone les in de klas, maar toch als een volledige les op het rooster staat.
 - De eventuele keuze voor afstandsonderwijs (of juist niet) is nadrukkelijk de eigen professionele keuze van de school (leraren in samenspraak met de schoolleiding). Afstandsonderwijs kan dan ook niet door individuele ouders worden afgedwongen als het onderwijsprogramma 'gewoon' op de fysieke schoollocatie wordt verzorgd.
 - Indien wordt gekozen voor afstandsonderwijs als aanvulling op fysiek onderwijs is het zaak is dat schoolleiders en bestuurders in de gaten houden hoe de werkdruk van leraren zich hierbij ontwikkelt. Het is wenselijk om hier op schoolniveau afspraken over te maken.
 - Wanneer een leerling of leraar in het voortgezet onderwijs op medische indicatie vanwege risico op coronabesmetting niet fysiek naar school kan komen, en de school biedt als alternatief een afstandsonderwijsprogramma, moet de leerling dat programma daadwerkelijk volgen om aan de leerplicht te voldoen. In dit geval wordt de verplichting tot 'geregeld schoolbezoek' uit de Leerplichtwet 1969 geïnterpreteerd als een verplichting tot 'geregeld programmabezoek'.

b. Op welke manier wordt dit type van afstandsonderwijs bekostigd? Hangt dit samen met onderwijstijd (po en vo)?

Bekostiging

- Er is geen specifieke bekostiging voor het organiseren van afstandsonderwijs.
- In algemene verstrekt het Rijk basisbekostiging aan **schoolbesturen** en ondersteuningsbekostiging aan **samenwerkingsverbanden**. Scholen en swv-en kunnen het ontvangen budget naar eigen inzicht inzetten, ook voor afstandsonderwijs. Dit zou bijvoorbeeld kunnen volgen uit o.a. artikel 8, tiende lid van de WPO.
- Afhankelijk van het doel van het afstandsonderwijs ligt bekostiging vanuit de school of het samenwerkingsverband meer voor de hand. Als het doel ondersteuning/preventie is, dan ligt een rol voor het samenwerkingsverband meer voor de hand.
- In sommige gevallen heeft een leerling geen device voor het volgen van afstandsonderwijs en ook de middelen niet om dit aan te schaffen. In sommige gevallen kan de gemeente daarin een rol spelen middels bijzondere bijstand. Wanneer dit niet mogelijk is, kan de school en/of het swv een device verstrekken. Een school kan een vrijwillige ouderbijdrage vragen hiervoor, maar ouders mogen zonder consequenties afzien van het betalen daarvan.
- Schoolbesturen kunnen deelnemen aan SIVON, waarmee zij toegang krijgen tot expertise op het gebied van ICT en eenvoudiger/goedkoper ICT-middelen en -diensten kunnen inkopen. Via de site <https://www.lesopafstand.nl/> kan meer informatie hierover en over afstandsonderwijs gevonden worden.

c. Op welke manier vindt toezicht plaats op dit type afstandsonderwijs als onderdeel van het onderwijsprogramma?

- De wettelijke mogelijkheden voor het bieden van afstandsonderwijs voor po en (v)so enerzijds en vo anderzijds zijn verschillend en dat bepaalt ook hoe de inspectie er toezicht op houdt.
- Wat de inspectie als voldoende beoordeeld wordt immers bepaald door de deugdelijkheidseisen die in de onderwijswetgeving zijn geformuleerd.
- Door de ruimere mogelijkheden die de vo-wetgeving biedt voor het inzetten van afstandsonderwijs als onderdeel van het onderwijsaanbod en diens gevolg het meetellen van afstandsonderwijs als onderwijstijd maakt ook dat het toezicht hierop in het vo enerzijds en het po en (v)so.
- Voor po en (v)so is na de zomervakantie het fysieke onderwijs op school weer de norm. Niet alleen voor het leerproces, maar ook voor een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren is het van groot belang dat leerlingen zo snel mogelijk weer fysiek naar school gaan en daar de mogelijkheid hebben tot gewone interactie en normale sociale contacten. Dat geldt in het bijzonder voor leerlingen op net (v)so. Een aantal van hen heeft zich de afgelopen tijd met het behulp van het afstandsonderwijs in de cognitieve vakken goed kunnen ontwikkelen. Dat kunnen we niet zeggen als het gaat om de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daar krijgen we naar verwacht de komende tijd meer zicht op.
- Afstandsonderwijs kan wel een tijdelijke invulling van het onderwijs zijn wanneer de school om lichamelijke of psychische redenen voor individuele leerlingen mag afwijken van de urennorm. Deze leerlingen zijn niet altijd in staat om in de uren waarvoor mag worden afgeweken van de onderwijstijd onderwijs te volgen.

b. Uitleg optie en de gevolgen voor het huidige juridische kader

Naast deze twee opties, kan afstandsonderwijs als mengvorm worden ingezet voor leerlingen die niet in staat zijn volledig deel te nemen aan fysiek onderwijs. Dit is een vorm van maatwerk waarbij fysiek- en afstandsonderwijs gecombineerd kunnen worden.

c. Benodigde randvoorwaarden die hiermee samenhangen (wet- en regelgeving, bekostiging, toezicht)

d. Wat zijn de gevolgen van deze optie voor:

- Deze optie sluit aan bij een diverse doelgroep, en biedt maatwerk
- Kan worden opgenomen in het reguliere ondersteuningsaanbod van scholen
- Biedt belangrijke meerwaarde voor leerlingen met wisselende belastbaarheid zoals leerlingen met een chronische aandoening
 - i. Kind
 - ii. Ouder
 - iii. Leerkracht/school/samenwerkingsverband
 - iv. Gemeente

e. Voor- en nadelen *Later stadium*

6. Overzicht bestaande initiatieven *Later stadium*

7. Bijlage:

- a. *Evt. tijdspad*
- b. *Onderwijsraad advies brief*